

**ALTE LUCRĂRI DE SPECIALITATE ALE
ACAD. PROF. DR. DUŠAN CAMPRAG SI COL.,
DE LA UNIV. DIN NOVI SAD, R. SERBIA - MUNTENEGRU**

In continuarea prezentării unei suite de lucrări de specialitate in protecția plantelor (Entomologie agricola), elaborate de cunoscutul specialist sarb acad. Camprag Dusan de la Univ. din Novi Sad, împreuna cu valorosul colectiv de cadre didactice de la catedra de entomologie - Institutul de Protecția Plantelor - al Facultății de Agricultura, continuam prezentarea ultimelor lucrări - monografii - privind organismele animale dăunătoare agroecosistemelor din Republica Serbia Muntenegro si tarile învecinate: România, Ungaria si Bulgaria, apărute in 2005.

In materialul publicat anterior am prezentat sumar conținutul si contribuția autorului si a colectivului sau la elaborarea si publicarea unor valoroase monografii apreciate pe plan național si european. Printre aceste lucrări s-au numărat: Curculionidele dăunătoare culturilor de sfecla (teza de doctorat, 1963), Dăunătorii organelor subterane la culturile de cereale (1977), Dăunătorii culturilor de cereale (grâu, secara, orz, ovăz) si combaterea lor (1980), Protecția integrata a porumbului împotriva dăunătorilor (1994), Protecția integrata a culturilor de soia împotriva dăunătorilor (1996), Viermi sarma si masurile de combatere integrata (1997), Protecția integrata a culturilor de cereala împotriva atacurilor de dăunători (2000), Dăunătorii semitelor de cereale - in condiții de câmp si de depozit (2001), Gărgărița porumbului (*Tanymecus dilaticollis* Gyll) (2002), Agrotehnica împotriva dăunătorilor culturilor de cereale in conceptul de protecție integrata a agroecosistemelor (2002) si Păduchele rădăcinilor de sfecla (*Pemphigus fuscicornis koch*) (2003).

Noua monografia privind "Speciile de lepidoptere noctuide", semnata de prof.dr. D.Camprag si dr. M.Jovanic (2005) se intitulează: "CUTWORMS" (*Lepidoptera-noctuidae*) - "PESTS OF AGRICULTURAL CROPS", a apărut in editura Felton - Novi Sad. Lucrarea, detaliata pe 224 pag., include textul in limba sârba (197 pag.) un rezumat in limba engleza (4 pag.) si o bogata lista bibliografica (640 publicații) apăruta in tarile din Europa. In cuprinsul lucrării se valorifica in principal rezultatele privind răspândirea, bioecologia si combaterea acestor specii de dăunători in R. Serbia-Muntenegro si tarile învecinate, respectiv România, Ungaria, Bulgaria, Macedonia, Croația, precum si din Ukraina si Federația Rusa.

Sunt prezentate date privind răspândirea, bioecologia si masurile de combatere a 60 specii de noctuide, vizând in mod expres 20 de specii in general polifage, frecvent dăunătoare celor mai diverse plante cultivate.

Aceste specii sunt: *Autographa gamma*, *Heliothis armigera*, *H. virescens*, *Discestra trifolii*, *Lacanobia oleracea*, *Mamesta brassicae*, *Noctua pronuba*, *Spaelotis ravida*, *Xestia C-nigrum*, *Euxoa aquilina*, *E. temera*, *Agotis excamtionis*, *A. inpsilon*, *A. segetum*.

In prezentarea speciilor menționate sunt citați și autori din țara noastră: Baicu T., Bobirnac B., Hatmanu și colab., Ionescu C. și colab., Ionescu M., Manolache C. și colab., Palagesiu I., Paulian Fl., Peiu M. și colab., Perju și colab., Radulescu E., Rakosy L., Savescu A. și alții.

In textul lucrării sunt prezentate 46 de tabele cu date referitoare la bioecologia principalelor specii de noctuide dăunătoare și 8 planșe cu 77 de figuri color, ilustrând stadiile de dezvoltare, plantele și organele dăunate, precum și instalațiile și mașinile utilizate în cercetările de prognoza, avertizare și combatere a speciilor dăunătoare culturilor de porumb, sfecla, floarea soarelui, rapița, tutun, cânepa, in, hamei, lucerna, trifoi, varza, ardei, tomate, cartof, mazăre, fasole, castraveți, salata, morcov, ceapa, vita de vie.

In finalul lucrării se prezintă sistemul de combatere integrată a speciilor de noctuide dăunătoare în diferite culturi, prin utilizarea de soiuri rezistente, măsuri biologice, mecanice și chimice, pe baza prognozei de apariție și evoluție a speciilor dăunătoare.

CHAMPARG D., R. SEKULIC, TATJANA KERESI, F. BACA (2004), "CORN EARWORM" (*Helicoverpa armigera*, Hubner) AND MEASURES OF INTEGRATE PEST MANAGEMENT" (Kukuruzna Sovica). Poljoprivredni Fakultet, Department za Zastitu bilja i zivotne sredine "Dr. Pavle Vukasovic", Novi Sad.

In noua monografie este tratată – în aceeași manieră – buha fructificațiilor (*Helicoverpa armigera*). Lucrarea, în limba sârba și cu în larg rezumat în engleză, este elaborată pe 184 de pagini, 33 de tabele și cuprinde o introducere și un istoric al evoluției dăunătorului pe plan mondial, european și în țările vecine Iugoslaviei: România, Bulgaria și Ungaria. Autorii fac referiri la literatura publicată și în țara noastră vizând acest dăunător. În continuare este prezentată morfologia stadiilor de dezvoltare, ilustrată prin imagini sugestive color. În următorul capitol se precizează răspândirea și importanța economică a dăunătorului, ecologia, plantele gazda, daunele pe care le cauzează și în final combaterea integrată a dăunătorului. Lucrarea se încheie cu un rezumat în limba engleză și o listă bibliografică citată în text.

Lucrarea este dedicată acad. Pavle Vukasovic (1898-1973), fondatorul Departamentului de Protecția a Plantelor, cu ocazia aniversării a 50 de ani de funcționare a Facultății de Agricultură din Novi Sad (1954-2004).

Monografia este bogată în conținut științific, valorificând rezultatele cercetărilor proprii privind acest dăunător. Ilustrația, incluzând 33 tabele, 8 planșe cu 75 figuri originale color, ridică valoarea științifică și practica

acestei monografi tratând buha fructificațiilor, dăunător polifag care, în ultimi ani, s-a manifestat deosebit de periculos, îndeosebi în culturile de porumb, floarea soarelui și culturi legumicole (ardei, vinete), situație care s-a înregistrat cu evidente urmări negative și în țara noastră în anii 2003 și 2004.

Prin bunăvoința și simpatia pe care ne-o poartă, prof. Camprag Dusan ne trimite curent revista națională de Protecția Plantelor - Biljna Lekar (Planta-Doctor), în care obișnuit se insera și titluri de lucrări prezentate în țara noastră. Prof. Champrag Dusan ne-a oferit un set de numere din prestigioasa revista de protecția plantelor, care apare lunar, într-o ținută sobra, cuprinzătoare și bogat ilustrată color tratând la un înalt nivel științific și practic întreaga paletă de aspecte privind protecția plantelor în țara vecină.

Autorul, implicat în organizarea de manifestări științifice la nivel național și internațional, ne-a oferit volumul cu rezumate conținând lucrările susținute la cel de al IV-lea Congres Național (cu participare internațională) de protecția plantelor, la care au participat și colegi din țara noastră. Mai adaug la toate acestea cadoul recent pe care ni l-a oferit trimițându-ne volumul de "Pesticide" care au fost omologate în Serbia în 2005, într-o formă editorială impecabilă.

Prezentând doar succint valoroasele monografii din domeniul protecției plantelor, elaborate de acad. Champrag Dusan și colaboratorii săi și apreciind oferta generoasă de carte și revista de specialitate - ca un gest de prietenie și eleganță academică - îmi permit să-i adresez sincere felicitări și calde urări de "**La mulți ani !**" D-lui Profesor, cu ocazia sărbătoririi sale, la împlinirea frumoasei vârste de octogenar și noi realizări editoriale pe tărâmul protecției integrate a agroecosistemelor din țările noastre.

În încheiere îmi exprim speranța ca D-l acad. prof. dr. Camprag Dusan v-a răspunde afirmativ invitației de a vizita Universitatea noastră, asigurându-l ca v-a fi bine primit, așa cum și eu am fost găzduit, cu ospitalitate în 1966, timp de 2 luni, aflat la Universitatea din Novi Sad pentru un stagiu de documentare științifică.

Prof. Dr. Perju Teodosie

USAMV, Cluj-Napoca